

ВІДПОЧИНКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Браславська О. В., Рожі І. Г.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Вивчення природних передумов розвитку сфери відпочинку традиційно є одним з перших етапів туристсько-рекреаційної оцінки території, так як природні ресурси служать одним з провідних чинників, які зумовлюють її рекреаційне використання. Відпочинок людини має орієнтацію на використання природних ресурсів, де включаються не окремі компоненти природи, а весь природний комплекс (ландшафт) в цілому. Відпочиваючі, при виборі місця для здійснення рекреаційних занять, перш за все, враховують той набір природних ресурсів, яким володіє територія – особливості ландшафтів, сприятливість клімату, багатство і різноманітність рослинного і тваринного світу, природні можливості для занять спортом та ін.

Одне з перспективних завдань сучасного рекреаційного вивчення будь-якої території є визначення її потенціалу для розвитку різних напрямків відпочинку. Останнім часом в наукових публікаціях часто став вживатися термін «туристсько-рекреаційний потенціал», іноді замінюється на «рекреаційний» або «туристський потенціал».

Поняття туристсько-рекреаційного потенціалу традиційно визначається через словоформи, які його утворюють, або як «сукупність природних, культурно-історичних і соціально-економічних передумов для організації рекреаційної діяльності на певній території» [3]. Рекреаційний потенціал є функціональною основою рекреації і, певним чином, її складовою.

Отже, рекреаційний потенціал – це система природних, історико-культурних об'єктів та їхніх властивостей, які використовують (або які можна використовувати) в рекреаційній діяльності [5]. Він є функціональною основою рекреації і, в певному розумінні, її складовою частиною. Оцінка рекреаційного потенціалу території показує, що його якісні й кількісні параметри в поєднанні із суспільно-географічними чинниками є важливими об'єктивними передумовами розвитку рекреаційного комплексу регіону. А.В. Дроздовий відрізняє його трактування, як: об'єктну і суб'єктну [2]. Перша пов'язана з об'єктом, потенціал, якого характеризують (наприклад, потенціал Черкаської області), друга – визначається цільовою установкою, конкретним

завданням, для якої передбачається використання потенціалу (рекреаційного, туристичного, інших). Отже, туристсько-рекреаційний потенціал трактуватимемо як особливу дефініцію, що передбачає наявність таких фундаментальних складників як рекреаційні ресурси й туристська інфраструктура, достатність розвитку яких на певній території сприяє відновленню сил людини під час здійснення різноманітних туристських акцій. Сьогодні в Україні науковцями пропагується територіальна систематика туристсько-рекреаційного потенціалу, яка пов'язана з територіальною організацією туристсько-рекреаційної діяльності. О.Г. Топчієв, підтримуючи думку багатьох науковців, виділяє поняття «дестинації», яке «включає 1) туристські ресурси; 2) туристську інфраструктуру; 3) туристські підприємства й організації; 4) супутні підприємства з обслуговування туристів; 5) соціально-економічне середовище; 6) місцеве населення з його менталітетом [4, с. 132].

Варто зазначити, що рекреаційна діяльність тісно пов'язана з наявністю рекреаційних ресурсів, які є основою санаторно-курортного лікування, масового відпочинку і туризму. Як рекреаційні ресурси виступають різні сторони та елементи природних чи культурних ландшафтів. В основі виділення територіального поєднання рекреаційного господарства лежать такі ознаки: спільність території; ступінь зосередження рекреаційних закладів; інтенсивність зв'язків між ними та підприємствами (закладами), що їх обслуговують; наявність туристських маршрутів; обсяг рекреаційних послуг [1, с. 8].

Отже, відпочинковий потенціал на сьогодні не задовольняє в повному обсязі попит ні за кількістю ні за якістю. До перспективних питань дослідження необхідно віднести розширення критеріїв у класифікаціях рекреаційних ресурсів, покращити матеріально-технічну базу, що на сьогодні не відповідає міжнародним стандартам. Органам державної влади варто приділяти більше уваги питанню розвитку туризму й рекреації в регіонах. Адже саме ці галузі господарства в регіонах мають чималий потенціал і за умови проведення заходів щодо їх покращення принеситимуть значні наповнення до місцевого бюджету.

Список використаних джерел:

1. Браславська О.В. Методологічні аспекти сучасної рекреаційної географії / О.В. Браславська, І.В. Кравцова // *Географія та туризм*. 2018. Вип. 42. С. 3–11.

2. Дроздов А.В. Эколого-культурные императивы и туризм // Туризм, экология и устойчивое развитие регионов : Материалы международной научно-практической конференции. Тверь : ТвГУ, 2003. С.12–18.

3. Николаенко Д.В. Рекреационная география. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. М. : ВЛАДОС, 2001. 288 с.

4. Топчієв О. Г. Рекреаційно-туристична діяльність як складова регіональних господарських комплексів: концептуально-понятійний огляд / О. Г. Топчієв, В. В. Яворська, О. І. Ніколаєва // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки*. 2016. Вип. 5. С. 128–134.

5. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. Львів: ВЦ Львів. ун-ту імені Івана Франка, 2003. 444 с.